

ISSN 2991-1168

kolovoz / 2025

PLJESAK DLAN-OM

broj.

UREDNIŠTVO

Izdavač: Udruga “Kazalište, audiovizualne
umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN”

Glavni urednik: Angel Naumovski

Odgovorni urednik: Angel Naumovski

Urednici: Lino Ujčić i Angel Naumovski

Dizajn i priprema za tisak: Lino Ujčić

Fotografije: foto arhiv Dlan

Dizajn na naslovnici: Lino Ujčić

Tisak: Tiskara Ban

Adresa: Korčulanska 10, 10000 Zagreb

E-mail: udruga.dlan.zagreb@gmail.com

Web stranica: www.dlan.hr

IBAN: HR 9524020061100074154

OIB: 51629434968

Matični broj: 1608037

Časopis izlazi uz financijsku podršku:

SADRŽAJ

RIJEČ UREDNIKA

3 str.

DOGAĐANJA

12-ta Međunarodna konferencija o
povijesti Gluhih - Gent

4 str.

KULTURA

Posjetili smo u Brugge -
belgijski grad koji odiše
bajkovitom poviješću

10 str.

ZANIMLJIVOSTI IZ POVIJESTI

1819: Prva škola za gluhe u
u Belgiji - Valonija

16 str.

ZANIMLJIVOSTI IZ POVIJESTI

1820: Prva škola za gluhe u
u Belgiji - Flandrija

17 str.

PUTOVANJA

Vaalseberg - mjesto tromede
između Njemačke, Belgije i
Nozozemske

18 str.

Poštovani i dragi čitatelji i pratitelji programa i projekata u Udruzi "DLAN" te ljubitelji i pristaše kulture i umjetnosti Gluhih,

napokon kolovoz, mjesec u kojem su članovi dragenamudruge "DLAN" pobjegli od ljetnih vrućina i gužvi na autocestama koje nas povezuju sa morskim destinacijama, te naravno praznog nam lijepog Zagreba.

Udruga "DLAN" organizirala je u Zagrebu, 2022. godine „Međunarodnu konferenciju o povijesti Gluhih“, koja je ugostila brojne gluhe predavače, paneliste, izlagače, volontere i goste iz Europe i Svijeta. Zanimljivo, bilo je više stranaca nego naših domaćih koji nisu vidjeli niti prepoznali važnost i vrijednost konferencije, na kojoj je zagrebački gradonačelnik Tomašević zaželio dobrodošlicu te uspješan i kvalitetan rad na konferenciji. Osim toga, Konferenciju su financijskim sredstvima i svojim dolaskom podržali i predstavnici veleposlanstava Nizozemske i Australije. Da ne zaboravim spomenuti goste sa tri kontinenta koji su skupili odvojili snagu, novac i svoje dragocjeno vrijeme kako bi došli u Zagreb na ovaj događaj, da dođu u Zagreb na ovo događanje.. iz Australije, Azije i Sjeverne Amerike. Naši susjedi iz Europe su došli. Svaka im čast a domaćima sramota! No, klasika; nema podrške, nema interesa, nema ni sloge ... Skidam kapu iznimkama!

E, zahvaljujući svom trudu i angažmanu i uloženom vremenu, članovi Udruge "DLAN" su stekli ime, popularnost i mjesto u srcima članova DHI (Deaf History International) i krenuli su na sljedeću

konferenciju, koja se održala ove godine u kolovozu, u Ghentu (Belgija) sa svojom prezentacijom "Mladi oštećena sluha prije Domovinskog rata" i likovno-maketaarskim proizvodima na popratnom sajmu..

Najveće zanimanje sa sudionika konferencije je bilo na samu riječ, ili riječi, MLADI OŠTEĆENA SLUHA. Mislili su da je jednostavnije napisati GLUHI MLA-DI, ali na prezentaciji je bilo sve jasno.

Osim toga, vidjet ćete koliko su Gluhi u Belgiji aktivni i na sve strane se trude da ugođaj i provod budu na visokoj razini. Svaka čast i pljesak domaćinima 12. Konferencije o povijesti Gluhih u Ghentu! Sljedeća konferencija je u 2027.godine, znate gdje? U Japanu. Idemo tamo, naravno, sa plodovima svoga rada i ugledom. Ostanite sa nama i čitajte nas!

Lijep pozdrav svima i svakome, čak i do Australije!

Vaš Angel

12-ta Međunarodna konferencija o povijesti Gluhih - Gent, Belgija

Članovi udruge DLAN, Angel Naumovski i Lino Ujčić, sudjelovali su na 12.-toj Međunarodnoj konferenciji o povijesti Gluhih, DEAF HISTORY INTERNATIONAL, koja se od 6. do 10. kolovoza održala u Gentu (Belgija).

Konferencija je ova godine okupila Gluhe iz čak 22 države, a u sklopu glavne teme o mladim Gluhim kroz povijest, Angel je kroz vrlo zanimljivo predavanje, kombinirajući arhivske snimke i fotografije, predstavio ambicioznu i entuzijastičnu ekipu Gluhe mladeži koja je u Hrvatskoj djelovala prije početka Domovinskog rata.

Lino je, na popratnom događanju konferencije, prezentirao svoje umjetničke radove, promovirajući Hrvatsku te raznolikost i bogatstvo kulturnog i um-

jetničkog izričaja Gluhih. Aktivnost je financirana sredstvima Grada Zagreba te Ministarstva kulture i medija RH.

Podsjetimo, posljednja DHI konferencija održana je 2022. godine u Zagrebu i Ljubljani, kada je udruga DLAN bila organizator i domaćin događanja!

Vidimo se 2027. godine u Japanu!

Za one koji nisu upoznati, DHI je neprofitna organizacija koja okuplja članove, volontere i entuzijaste koji se bave istraživanjem i otkrićem raznih spoznaja, znanja i iskustava u povijesti Gluhih, na području ljudskih prava, obrazovanja, zapošljavanja, kulture, umjetnost, športa itd. Organizacija je osnovana 1991. godine i svake tri godine organizira međunarodnu konferenciju.

Ova događanja i okupljanja nude jedinstvenu priliku za istraživanje značajnih tema u povijesti Gluhih, njezinom istraživanju i očuvanju te su izvrсна prilika za umrežavanje

*

KONFERENCIJA

12th Deaf History International 2025

IZLOŽBE UMJETNOSTI I INFORMACIJA

12th Deaf History International 2025

Član Dlanovac Lino na umjetničkom štandu u Gentu

Posjetili smo u Brugge – belgijski grad koji odiše bajkovitom poviješću

Brugge – znak: slika kao B – krov povijesni grad kojeg još nazivaju i Bruges

Najvažnije činjenice o gradu

Broj stanovnika: 118,284 (popis iz 2022.g)

Geografski položaj: Zapadna Flandrija

Površina grada: 138,4 km²

Brugge je jedno od najvažnijih kulturnih, povijesnih i turističkih središta Belgije. Njegova očuvana srednjovjekovna jezgra, koja se prostire unutar gradskih zidina, privlači milijune posjetitelja godišnje. Grad je poznat po svojoj bogatoj kulturnoj baštini koja uključuje mnogobrojne crkve, muzeje, galerije i povijesne građevine.

Posebno su poznati kanali koji prožimaju grad i daju mu nadimak “Venecija sjevera”. Osim povijesnih znamenitosti, Brugge se ističe i kao gastronomska destinacija, posebno zahvaljujući svojoj proizvodnji vrhunske belgijske čokolade, piva i tradicionalnih belgijskih jela. Brugge je također važno trgovačko i pomorsko središte kroz povijest, a danas se ponosi svojim brojnim kulturnim manifestacijama i festivalima koji oživljavaju povijest grada.

3 najvažnija razdoblja povijesti grada Uspon Bruggea kao trgovačkog središta

Brugge je osnovan u 9. stoljeću i brzo se razvio u važno trgovačko središte zbog svog strateškog položaja. Tijekom 12. i 13. stoljeća, Brugge je postao jedno od najvažnijih trgovačkih središta sjeverne Europe, zahvaljujući svojoj povezanosti s obalnim područjima i Atlantskim oceanom. Luka Bruggea bila je jedna od najprometnijih u Europi, što je omogućilo gradu da postane središte trgov-

ine tekstilom, začinima i drugim robama. Razvoj trgovačkih cehova i osnivanje burze u 14. stoljeću dodatno su učvrstili položaj Bruggea kao ekonomske sile.

Srednjovjekovni procvat i pad

Tijekom srednjeg vijeka, Brugge je bio u svojoj zlatnoj eri, s raskošnim zgradama, crkvama i trgovima koji su svjedočili o bogatstvu i moći grada. Međutim, zbog promjena u obalnoj liniji i zamuljivanja rijeke Zwin, koja je bila glavna morska ruta do Bruggea, grad je počeo gubiti svoj trgovački značaj krajem 15. stoljeća. Do 16. stoljeća, Brugge je pao u ekonomski pad, a mnogi trgovci preselili su svoje aktivnosti u druge gradove poput Antwerpena.

Oživljavanje i očuvanje povijesne jezgre Brugge je ponovno otkriven u 19. stoljeću, kada su europski intelektualci i umjetnici počeli cijeniti njegovu srednjovjekovnu arhitekturu i atmosferu. U 20. stoljeću, grad je doživio restauraciju i očuvanje svojih povijesnih građevina, čime je postao jedna od najvažnijih turističkih destinacija u Belgiji. Upis na UNESCO-ov popis svjetske baštine 2000. godine dodatno je potvrdio značaj Bruggea kao povijesnog dragulja.

Lokalna vjerovanja, legende i mitovi

Legenda o Svetoj Krvi

Jedna od najpoznatijih legendi u Bruggeu vezana je uz Baziliku Svete Krvi, gdje se čuva relikvija za koju se vjeruje da sadrži kapljicu Kristove krvi. Prema legendi, ova relikvija je donesena u Brugge iz Svete zemlje nakon Drugog križarskog rata. Svake godine, tisuće vjernika i turista dolaze u Brugge kako bi prisustvovali Procesiji Svete Krvi, što dodatno naglašava značaj ovog svetog predmeta.

Priča o Djevici od Bruggea

Djevica od Bruggea je poznata srednjovjekovna skulptura koju je izradio Michelangelo, a koja se nalazi u Crkvi Naše Gospe. Prema lokalnoj legendi, skulptura je bila čudotvorna, jer su se ljudi molili pred njom za zaštitu grada. Tijekom raznih ratova i sukoba, vjerovalo se da je Djevica od Bruggea štitila grad od uništenja.

Legenda o Beguinkama

Beguinske zajednice u Bruggeu, koje su se sastojale od pobožnih žena koje su živjele u zatvorenim zajednicama bez formalnog zavjeta, često su bile predmet mitova i legendi. Jedna od najpoznatijih priča kaže da su Beguinke imale moć izliječiti bolesti i zloćudne duhove, zahvaljujući njihovom svetom životu i predanosti.

Priča o polaganju temelja Bruggea

Prema jednoj staroj legendi, grad Brugge je osnovao Viking imenom Baldwin Iron Arm, koji je postavio prve temelje grada nakon što je osvojio područje. Iako ova priča nema povijesne dokaze, ona je dio lokalnog folklora i često se prenosi kao zanimljiva anegdota o osnutku grada.

Ovaj grad čuva srednjovjekovni duh bolje nego bilo koji drugi europski grad.

Oduševila nas je arhitektura je Brugge je grad muzeja na otvorenom. Svaki ugao priča priču o povijesti stare stoljećima. Zbog svoje nevjerojatno očuvane srednjovjekovne arhitekture, UNESCO je cijelo povijesno središte grada proglasio svjetskom baštinom. Šetnja Bruggeom doslovno je za nas bilo putovanje kroz vrijeme. Kule, crkve, gradski trgovi i gotičke fasade stvaraju nevjerojatan vizualni doživljaj.

ine tekstilom, začinima i drugim robama. Razvoj trgovačkih cehova i osnivanje burze u 14. stoljeću dodatno su učvrstili položaj Bruggea kao ekonomske sile.

Srednjovjekovni procvat i pad

Tijekom srednjeg vijeka, Brugge je bio u svojoj zlatnoj eri, s raskošnim zgradama, crkvama i trgovima koji su svjedočili o bogatstvu i moći grada. Međutim, zbog promjena u obalnoj liniji i zamuljivanja rijeke Zwin, koja je bila glavna morska ruta do Bruggea, grad je počeo gubiti svoj trgovački značaj krajem 15. stoljeća. Do 16. stoljeća, Brugge je pao u ekonomski pad, a mnogi trgovci preselili su svoje aktivnosti u druge gradove poput Antwerpena.

Oživljavanje i očuvanje povijesne jezgre Brugge je ponovno otkriven u 19. stoljeću, kada su europski intelektualci i umjetnici počeli cijeniti njegovu srednjovjekovnu arhitekturu i atmosferu. U 20. stoljeću, grad je doživio restauraciju i očuvanje svojih povijesnih građevina, čime je postao jedna od najvažnijih turističkih destinacija u Belgiji. Upis na UNESCO-ov popis svjetske baštine 2000. godine dodatno je potvrdio značaj Bruggea kao povijesnog dragulja.

Lokalna vjerovanja, legende i mitovi

Legenda o Svetoj Krvi

Jedna od najpoznatijih legendi u Bruggeu vezana je uz Baziliku Svete Krvi, gdje se čuva relikvija za koju se vjeruje da sadrži kapljicu Kristove krvi. Prema legendi, ova relikvija je donesena u Brugge iz Svete zemlje nakon Drugog križarskog rata. Svake godine, tisuće vjernika i turista dolaze u Brugge kako bi prisus

tvovali Procesiji Svete Krvi, što dodatno naglašava značaj ovog svetog predmeta.

Priča o Djevici od Bruggea

Djevica od Bruggea je poznata srednjovjekovna skulptura koju je izradio Michelangelo, a koja se nalazi u Crkvi Naše Gospe. Prema lokalnoj legendi, skulptura je bila čudotvorna, jer su se ljudi molili pred njom za zaštitu grada. Tijekom raznih ratova i sukoba, vjerovalo se da je Djevica od Bruggea štitila grad od uništenja.

Legenda o Beguinkama

Beguinske zajednice u Bruggeu, koje su se sastojale od pobožnih žena koje su živjele u zatvorenim zajednicama bez formalnog zavjeta, često su bile predmet mitova i legendi. Jedna od najpoznatijih priča kaže da su Beguinke imale moć izliječiti bolesti i zloćudne duhove, zahvaljujući njihovom svetom životu i predanosti.

Priča o polaganju temelja Bruggea

Prema jednoj staroj legendi, grad Brugge je osnovao Viking imenom Baldwin Iron Arm, koji je postavio prve temelje grada nakon što je osvojio područje. Iako ova priča nema povijesne dokaze, ona je dio lokalnog folklora i često se prenosi kao zanimljiva anegdota o osnutku grada. Ovaj grad čuva srednjovjekovni duh bolje nego bilo koji drugi europski grad.

Oduševila nas je arhitektura je Brugge je grad muzeja na otvorenom. Svaki ugao priča priču o povijesti stare stoljećima. Zbog svoje nevjerovatno očuvane srednjovjekovne arhitekture, UNESCO je cijelo povijesno središte grada proglasio svjetskom baštinom. Šetnja Bruggeom doslovno je za nas bilo putovanje kroz vrijeme. Kule, crkve, gradski trgovi i gotičke fasade stvaraju nevjerovatan vizualni doživljaj.

Trg Markt – srce grada Bruggea ili kako ga još zovu Bruges, okružen je šarenim kućama s krovovima na stepenice. Ovdje dominiraju veličanstvena zvona Belfry, s tornjem koji pruža panoramski pogled na cijeli grad. Toranj ima 366 stepenica.

Bili smo u bazilici Svete Krvi, to je mala crkva, ali s velikom povijesnom vrijednošću, čuva relikviju za koju se vjeruje da sadrži kap krvi Isusa Krista.

Kanalima kroz srce grada

Brugge je poznat kao “Venecija sjevera” zbog mreže kanala. Plovidba brodićem kroz kanale ovog grada nezaboravan je doživljaj. Vožnja nam je omogućila drugačiji pogled na grad dok smo prolazili ispod starih kamenih mostova i divili se kućama s fasadama koje su izgrađene uz samu vodu i izgledaju poput kolača..

Belgijska čokolada i vafli

Grad je poznat po svojoj vrhunskoj belgijskoj čokoladi. Svaka ulica skriva male trgovine koje prodaju ručno izrađene praline i čokoladne figurice.

Posjetili smo Choco-Story muzej. I tu naučili sve o povijesti i proizvodnji čokolade, te kušali nevjerovatne čokoladne specijalitete. Savršena kombinacija edukacije i užitka!

Belgijski vafli nezaboravan su zalogaj. Mekani iznutra, hrskavi izvana, prekriveni šlagom, voćem ili otopljenom čokoladom, super užitak.

Pivo

Belgija je poznata po svom pivu. U gradu i okolici postoji mnoštvo pivnica i mikro pivovara, gdje se nude lokalni specijaliteti poput poznatog Brugse Zot piva. Svaka čaša ima svoj karakter, od slatkastih nota do onih gorkih, ovisno o tome što se kome sviđa.

Posjetili smo De Halve Maan tipičnu belgijsku pivovaru. U ovoj kulturnoj pivovari u središtu grada, saznali smo kako se proizvodi tradicionalno belgijsko pivo i uživali u degustaciji.

Od 1856. godine pivovara De Halve Maan nalazi se u Walpleinu. Svijetli Brugse Zot je osvježavajuće, blago slatko sladno pivo s voćnim i začinskim notama. Brugse Zot, legendarni nadimak koji dugujemo jednoj drevnoj priči. Vratimo se u prošlost. U 15. stoljeću, stanovnici Bruggea imali su problema s prihvaćan-

jem strogog režima svog novog vladara, cara Maksimilijana Austrijskog. Došlo je do nezadovoljstva i ljudi su se pobunili. Kada je Maksimilijan došao u Brugge 1488. kako bi ugušio pobunu, stanovnici Bruggea zarobili su cara.

Kad su ga pustili, car se osvećuje zabranjujući sve festivale i sajmove. Građani su namjerno zato organizirali veliku zabavu u čast svog vladara kako bi ga umirili. Zamolili su cara da ponovno dopusti godišnje sajmove i da u gradu izgradi novi 'zothuis' (ludnicu). Legenda kaže da je Maksimilijan odgovorio legendarnim riječima: "Zatvorite sva vrata Bruggea i imat ćete ludnicu!". Tako je nastao nadimak za stanovnike Bruggea.

Pivovara

Od sredine 19. stoljeća u pivovari koja se nalazi na „Het Walplein“ kuhaju se jedinstvena piva. Pivarstvo je umjetnost koja se prenosila s koljena na koljeno. Danas je Xavier Vanneste šesta generacija De Halve Maana. Njegova je ambicija nastaviti i održavati obiteljske tradicije.

Od dostave konjskim kolima do transporta piva pivskim cjevovodom... Pivovara uvijek traži inovacije. Danas je De Halve Maan posljednja autentična obiteljska pivovara u centru Bruges.

“Danas piva proizvodimo na tradicionalan način u centru Bruges, a u novoj punionici odmah izvan grada kombiniramo najsuvremenije tehnike.

U 2016. godini izgradili jedinstveni i svjetski poznati podzemni cjevovod za pivo koji povezuje povijesnu pivovaru s novim pogonom za punjenje boca. Cjevovod je primjer inovacije koju slijedimo, ali tu ne staje. Nastavljamo ulagati u nove tehnike i na taj način pokazujemo da je održivost u kombinaciji s gospodarskim rastom moguća” – rekao je Xavier Vanneste

Posjetili smo Nowedo

NOWEDO je Udruga gluhih i nagluh osoba sjeverozapadne Flandrije, jedna je od pet regionalnih udruga za gluhe i nagluhe osobe u Flandriji.

Nowedo je osnovan 1994. godine iz jasne potrebe za koordinacijom i promicanjem sastanaka i aktivnosti za gluhe i nagluhe osobe. Od 2001. godine Nowedo ima vlastiti društveni centar, Gebarenhu is Nowedo, u Sint-Kruisu. Sastoji se od mnogih odjela i radnih skupina.

Odličan klub s raznolikim odjelima
Radni jezik unutar ove udruge je flamanski znakovni jezik.

Udruga je namijenjena za: Gluhe i nagluhe osobe, njihova obitelji i prijatelje, korisnike flamanskog znakovnog jezika, studente prevoditelje/studente VGT-a i druge ljude zainteresirane za svijet gluhih osoba

Lino Ujčić

*

Cilj Noweda je :

Zastupanje interesa gluhih i nagluh osoba

Organiziranje društvenih i kulturnih aktivnosti i tečajeva

Širenje informacija o pristupačnosti, znakovnom jeziku, kulturi gluhih itd.

1819: Prva škola za gluhe u Belgiji – Valonija

Škola za gluhe i slijepe otvorena je u Liègeu, zahvaljujući naporima Jean-Baptistea Pouplina. Ovaj bivši časnik rođen je u Gisorsu u Francuskoj.

Brat Orest je napisao sljedeće: "Dogodilo se to 2. lipnja 1819. U zasebnoj sobi, pored učionice u kojoj je u svojstvu kvalificiranog učitelja u Liègeu (Valonija) svakodnevno podučavao, Pouplin je okupio četiri gluha učenika. Pokušavao ih je naučiti čitati i pisati, između ostalog koristeći ilustraciju ručne abecede za gluhonijeme na koje je slučajno naišao."

Pouplin je inspirirao primjer groningenskog instituta za gluhe HD Guyota (njihov uspjeh u privlačenju donacija i učenika). U ožujku 1820. uputio je apel dobročiniteljima i nastavio prikupljati sredstva.

U veljači 1822. osnovan je institut, a Pouplin je postao njegov ravnatelj. Šest mjeseci kasnije, Joseph Henrion (1793. - 1868.) imenovan je učiteljem za gluhe kako bi pomagao Pouplinu, svom tastu.

Henrion je bio bivši Sicardov učenik.

*

1820.: Prva škola za gluhe u Belgiji – Flandrija

Prva škola za gluhe u Flandriji osnovana je 1820. godine u matičnom samostanu Sestara milosrdnica Isusa i Marije u ulici Molenaarsstraat u Gentu.

Godine 1819. mlada kandidatkinja Theresia Verhulst otišla je u Pariz na devet mjeseci kako bi vodila školu i naučila metodu znakovnog jezika svećenika Charlesa-Michela De l'Epéea. Nakon povratka postala je prva ravnateljica škole sve do svoje smrti 1854. godine.

„Prije nego što je postalo dostupno posebno obrazovanje za gluhe učenike, kanonik Petrus Jozef Trst posjetio je francusku prijestolnicu i najstariji institut za gluhe u Parizu. Također je saznao da nizozemski kralj Vilim I. suosjeća sa sudbinom osoba s invaliditetom. To ga je inspiriralo na djelovanje: u Gentu je 1820. godine osnovan Kraljevski institut za gluhe djevojke, kojim su upravljale Sestre milosrdnice. (...)“

Odlomak iz knjige "Kanunnik Triest, Stichter van de congregatie der Zusters van Liefde van Jezus en Maria. Zijn leven, zijn geest, zijn werken (1926)" glasi: "Monsignor Triest također je osjetio potrebu za osnivanjem nove škole za gluhe dječake. Stupio je u kontakt s Williamom I., koji je smatrao da je Institut Guyot najprikladniji za pružanje

podrške. U suradnji s guvernerom Istočne Flandrije, kanonik Triest poslao je Williamu I. zahtjev da na trošak države pošalje nekoliko braće u Groningen, što se i dogodilo 7. travnja 1822. godine."

Pod nadzorom Nizozemca Henrija Daniela Guyota, brat Alois Bourgois i brat Xavier Cuyck učili su kako organizirati obrazovanje za gluhe. (...)

Dana 17. ožujka 1825. započeli su s dvanast učenika, od kojih je najstariji imao 31 godinu. Institut je osnovan u zgradi Byloke.

*

Vaalserberg - mjesto tromede između Njemačke, Belgije i Nizozemske

Nakon Baarle-Hertoga / Baarle-Nassaua , Vaalserberga u Limburgu , gdje se Kraljevina Nizozemska susreće s Kraljevinom Belgijom i Saveznom Republikom Njemačkom . Poznat je kao Drielandenpunt , Point Trifrontières ili Point des Trois Frontières i Dreiländereck . Nekada je to bio kvadripoint s neutralnim Moresnetom .

Vaalserberg je brdo visoko 322,4 metra iznad službene razine mora u Amster-

damu i najviša je točka u kontinentalnoj Nizozemskoj. Vaalserberg se nalazi u pokrajini Limburg, na krajnjem jugoistočnom rubu zemlje, u blizini grada Vaalsa (po kojem je i dobio ime). Nakon raspada Nizozemskih Antila i pripajanja Sabe Nizozemskoj 2010. godine, Vaalserberg je zamijenjen planinom Scenery kao najvišom točkom u Nizozemskoj.

Tromeđu u Vaalserbergu obilježava kamen od jednog metra visine. Iza nje ga se vijore zastave: crno-crveno-zlatna, crveno-bijelo-plava i crno-žuto-crvena. Djeca se nadmeću tko će uspjeti sjesti na kamen. „Ja sam u Njemačkoj“, „ja u Belgiji“, „ja u Nizozemskoj“, viču.

Jedno neobično iskustvo doživjeli smo Angel i ja. Parkirali smo auto u Belgiji, pili smo kavu u kafiću u Nizozemskoj, poslile kave prošetali šumom u Njemačkoj.

Granično raskrižje učinilo je Vaalserberg poznatom turističkom atrakcijom u Nizozemskoj, s tornjem visokim 50 metara na belgijskoj strani (nizozemski : Boudewijntoren ; francuski : Tour Baudouin ; njemački : Balduin-Turm), otvorenim 1994. godine kako bi zamijenio prethodni toranj visok 33 metra, izgrađen 1970. godine. Nudi veličanstven

panoramski pogled na okolni krajolik. 140 metara južno od rta, željeznička pruga prelazi njemačko-belgijsku granicu u tunelu Gemmenicher . To je željeznička pruga samo za teretni promet između Tongerena i Aachena .

Cesta četiriju granica

Cesta koja vodi do ove točke na nizozemskoj strani naziva se Viergrenzenweg ("put četiriju granica"), vjerojatno zbog bivšeg teritorija neutralnog Moresneta . Nazivi cesta u Belgiji (Route des Trois Bornes) i Njemačkoj (Dreiländerweg) odnose se na sadašnje tri susjedne zemlje.

Uz cestu na nizozemskoj strani nalazi se 35 metara visok vidikovac Wilhelminatoren s restoranom i šumskim stazama. Sadašnji toranj službeno je otvoren 7. listopada 2011. i ima lift i stakleni pod. Prvi toranj na tom mjestu izgrađen je 1905. za vrijeme vladavine svoje imenjakinje, kraljice Wilhelmine od Nizozemske , a srušen je 1945. Drugi toranj visok 20 metara otvoren je 11. kolovoza 1951. i srušen je tijekom zime 2010.–2011. zbog lošeg stanja i visokih zahtjeva za održavanjem.

Neutralni Moresnet

Područje je nekada bilo neutralno. Neutralni Moresnet bio je mali belgijsko-pruski kondominijum koji je postojao od 1816. do 1920. godine, a njime su zajednički upravljale Ujedinjeno Kraljevstvo Nizozemske (Belgija nakon stjecanja neovisnosti 1830.) i Kraljevina Pruska . Bio je širok jednu milju ili 1,6 km i dug 3 milje ili 4,8 km, s površinom od 900 jutara (360 ha). Nakon 1830., najsjevernija granična točka teritorija kod Vaalserberga spajala ga je s kvadripointom koji su dodatno dijelile

nizozemska pokrajina Limburg, pruska Rajnska pokrajina i belgijska pokrajina Liège .

Tijekom Prvog svjetskog rata , neutralni Moresnet je pripojena Njemačkoj, iako saveznici nisu priznali aneksiju. Primirje između Francuske i Njemačke u studenom 1918. prisililo je Njemačku na povlačenje iz Belgije i neutralnog Moresneta. Godinu dana kasnije, Versajskim ugovorom neutralni Moresnet dodijeljen je Belgiji, s učinkom od 10. siječnja 1920., kada je teritorij pripojen Belgiji i postao općina Kelmis.

Područje je posebno zanimljivo esperantistima zbog inicijativa s početka 20. stoljeća za osnivanje esperantske države, nazvane Amikejo (doslovno Mjesto prijateljstva), na teritoriju neutralnog Moresneta. Tijekom Drugog svjetskog rata, Kelmis i okolno područje ponovno su pripojeni Njemačkoj i vraćeno mu je ime Moresnet , ali teritorij je vraćen Belgiji tijekom 1944.

Lino Ujčić

*

